

op de droge heuvels voorkomen.

Een andere slang, echter veel forser — we zagen ze van anderhalve meter — is de „hardwood rattle snake”, *Lampropeltis triangulum*, hier vaak „milksnake” genoemd (ze zuigen de uiers van de koeien leeg, you know!). Ze schijnen licht giftig te zijn en zijn te herkennen aan een doorn op hun lange, dunne staart, die sidert op de manier van een echte ratelslang. Deze „ratel” is echter niet sterk ontwikkeld. De slang is niet lelijk om te zien en is vrij slank. Ze heeft grote bruine onregelmatig gevormde blokken, die gescheiden zijn door grillige gele strepen. Een waarschuwendende kleur! Ik had tenminste niet de moed om hem op te pakken, hoewel men beweerde, dat in deze streek van Canada geen giftige slangen voorkwamen. Bij navraag kreeg ik de naam „hardwood rattle snake”, waarschijnlijk een lokale naam.¹⁾

De echte ratelslang, *Crotalus*, zag ik in Parry Sound. Hij hapte woedend naar de stok, waarmee hij geplaagd werd en liet er zowaar enige druppels gif op achter, zo klein als hij was (± 20 cm). Ik kan me begrijpen, dat deze slangen gevreesd zijn, want het dier hield de stok een lange tijd vast, zodat er ruimschoots tijd is het gif te injecteren; het grijpen van de stok was zeer goed voelbaar.

Schildpadden zijn hier ook in diverse maten en soorten. De grootste, de „Snapper”, *Chelydra serpentina* is groenig en mijn baas vertelde, dat hij eens een exemplaar van 75 cm gevangen had. Zoals de Engelse naam reeds zegt, kan hij een behoorlijke kracht met zijn kaken ontwikkelen. Hij is in staat zich geducht te verdedigen en daarbij stukken uit je hand te happen. De enige moerasschildpad, die ik zag, wordt de „Painted Turtle” genoemd. Deze was ongeveer 20 cm lang, zwart van kleur met zeer levendige rode vlekken op het plastron. Zeer snel trachtte hij naar zijn belager te happen. De

onderkaak was voorzien van een naar boven gekroonde haak, zodat ik er maar vanaf zag de potentie ervan te onderzoeken. Het zijn schuwe waterdieren, die men moeilijk te zien krijgt.

De dingen hier in Canada liggen niet zo eenvoudig als in Nederland. Als je daar hagedissen wilt vangen, ga je naar de heide of naar de duinen. Voor ringslangen kijk je uit naar een zanderige plek met water in de nabijheid. Om kikkers te krijgen wandel je langs de slootkant en als het helemaal te erg wordt raadpleeg je de herpetogeografische kaartjes van Lacerta. De enige mogelijkheid om in Canada dieren te vangen is het ondernemen van een zwerftocht. In Northern Ontario is de natuur door en bij elkaar. Op één middag passeer je al lopende: moerassen, meren, rotsen en bossen. Hier kun je een slang oppikken en daar een kikker. Maar in het algemeen kun je niet zeggen: vandaag ga ik een aantal springpeepers vangen. Daarbij komt, dat je 's zomers — wegens het grote brandgevaar — een vergunning nodig hebt om je op de Gouvernmentsterreinen op te houden. Waar wegen zijn, is civilisatie en dat is dus ook niet de meest aangewezen plaats om achter je dieren aan te gaan.²⁾ Wandelpaadjes zijn hier niet. Maar toch is hier, individueel, nog heel wat te beleven.

1) De slangen van het geslacht *Lampropeltis* zijn niet giftig. Bij sterke emotie komt de harde staart van deze dieren in heftige beweging, waarbij zij in een snel tempo de grond raakt. Het hierdoor veroorzaakte geluid lijkt wel iets op dat van *Crotalus*. Red.

2) Waar gronden in cultuur gebracht worden, ziet men vaak een gedeelte van de oorspronkelijke herpetofauna verdwijnen, terwijl sommige cultuurvolgende soorten zeer in aantal toenemen. Als vangst- en observatieterrein blijven zulke gronden vaak nog heel geschikt. In Zuid-Europa wordt dit door de muurhagedissen bijvoorbeeld zeer duidelijk gedemonstreerd. Red.

J. J. Cock, Monnikendam:

Een eier-rovende Balearenhagedis

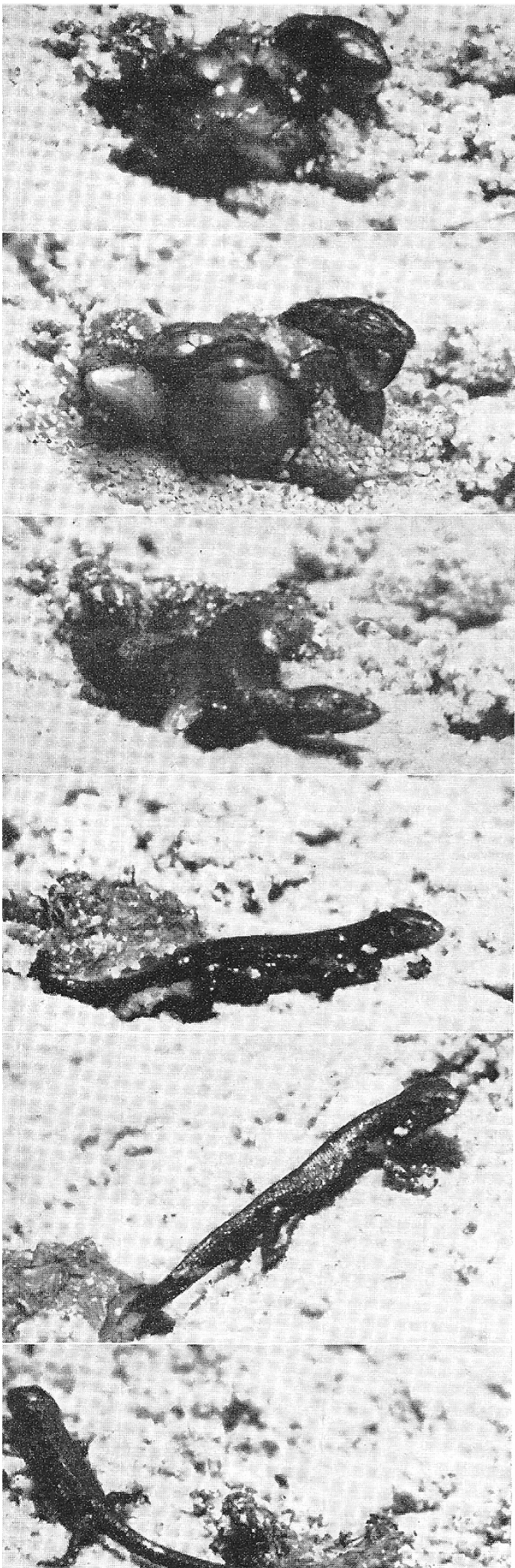
Al lang had ik het verlangen gekoesterd eens padhagedissen in mijn bezit te krijgen en in mijn terrarium te verzorgen, toen — het zal ongeveer twee jaar geleden zijn — de heren Delleman en Wijffels mij uit hun importen een prachtig paartje uit Californië konden verschaffen: *Phrynosoma platyrhinos* Girard. Ik was er zeer mee in mijn schik. De vreugde was echter maar van korte duur en, om het maar direct te vertellen, mijn pogingen om de dieren in het leven te houden zijn op een mislukking uitgelopen.

De omstandigheden waren ook niet zo gunstig, want het wijfje bleek drachtig te zijn. Enige dagen nadat ik de hagedissen in mijn terrarium had losgelaten, legde het dier vlak voor de voorruit, zodat ik het goed kon zien, een ei, een ongelooflijk groot ei voor zo'n kleine

hagedis. Het was zo groot en zo dik als een flinke witte boon.

Het ei lag nog maar nauwelijks in het zand of een grote zwarte Balearenhagedis, die waarschijnlijk op de loer gelegen had, schoot er op af, nam het ei in zijn bek en ging er mee van door. De padhagedis bleef rustig op haar plaats zitten en deponeerde een tweede ei, even groot als het vorige. Opnieuw verscheen de zwarte hagedis en greep bliksemsnel het ei om zich ook hiermee uit de voeten te maken. Klaarblijkelijk had het dier aan één ei voor het ontbijt niet genoeg.

Deze eier-roof was voor mij een geheel nieuwe ervaring. Wel had ik gehoord van eier-etende slangen en waranen, maar dat kleine hagedissen zich aan eieren te goed doen en bij machte zijn zulke grote voorwerpen in hun bek te

nemen en ermee van door te gaan, was voor mij een openbaring. Nu zijn Balearenhagedissen (dit was *Lacerta pityusensis maluquerorum* Mertens) alleseters; ook zoete vruchten en zelfs pudding eten ze. Aan hun menu kan dus nog één schotel worden toegevoegd: Eieren!

J. Post, Tilburg:

Een geboorte van *Lacerta vivipara*

Wij hebben in Brabant veel gelegenheid de Kleine of Levendbarende hagedis, *Lacerta vivipara* Jacquin, in de vrije natuur te observeren. Het diertje komt hier op allerlei soort terrein voor, van hoog en droog tot moerassig, terwijl de populatiedichtheid ervan aanzienlijk groter lijkt, en op veel plaatsen ongetwijfeld ook is, dan van *Lacerta agilis* Linné elders in ons land. Bovendien is de Levendbarende hagedis in mindere mate dan de Zandhagedis gevoelig voor cultivering van het gebied, waarin hij voorkomt.

In mijn buitenterrarium huizen dan ook steeds Kleine hagedissen, die daarin regelmatig tot voortplanting komen.

Op 15 juli 1955 vond ik in het terrarium weer een klompje zojuist afgezette eitjes, waaruit echter ditmaal niet, zoals gewoonlijk, vrijwel direct de jongen tevoorschijn kwamen. Ik besloot de eieren uit het terrarium te halen en over te brengen naar een koele plaats, in de hoop op die wijze het uitkomen van de eieren te kunnen uitstellen tot zaterdagmiddag 16 juli; ik zou het dan zelf kunnen zien gebeuren. Dat lukte. Ik vond de eieren terug in dezelfde staat, waarin ik ze weggelegd had; elk ei met een grote donkere kern, de rest doorzichtig. De vliezen om de eieren waren vochtig en kleefden aan elkaar.

Om 14.32 uur bracht ik de eieren buiten in de zonneschijn en legde ze op lichtkleurig zand. De temperatuur van de lucht bedroeg 26 graden C. Tijd om het eierklompje te fotograferen was er niet, want voordat de camera ingesteld was, verscheen reeds het eerste hagedissenkopje (14.34 u., figuur 1). Een halve minuut later gingen de ogen van het jonge hagedisje open. Om 14.54 uur werkte het diertje zich wat verder los, waarbij het last had van een grote druppel ei-vloeistof, die aan zijn snuit hing. Intussen waren nog twee kopjes uit het eierklompje komen steken (figuur 2). Negen minuten daarna, om 15.03 uur, maakte het diertje zich helemaal vrij en verdween (figuren 3, 4 en 5). Alle jongen, op één na, maakten zich in deze drie étappen vrij; het voorlaatste ging er echter direct na de korte pauze bij het eerste ademhalen van door (figuur 6).

De pasgeboren jongen waren bruinzwart van kleur, waarover een purperachtige gloed lag. Zij vertoonden, behalve een dorso-laterale streep van lichte vlekjes, geen enkele tekening.